

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1942 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens sjätte huvudtitel, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1—4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa de ändringar i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet, som betingas av de i statsrådsprotokollet tillstyrkta förslagen, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för departementet, *dels ock* till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 309,600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 306,600 kronor. I enlighet med riksdagens beslut i ämnet har Kungl. Maj:t den 25 april 1941 med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1941/42 för kommunikationsdepartementet fastställt följande avlöningsstat:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till departementschefen	24,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	170,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12,000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	67,300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33,300
Summa kronor	306,600

Enligt departementschefens förslag skulle för stadsplaneärendena, vilka för närvarande föredragas av en extra ordinarie tjänsteman i 28 lönegraden med en förste amanuens som biträde, inrättas en självständig byrå. Byrån skulle förestås av en befattningshavare i kansliråds tjänsteställning. I avvaktan på ytterligare någon tids erfarenhet angående här ifrågavarande ärenden skulle befattningen placeras på extra ordinarie stat. Den biträdande befattningshavaren skulle erhålla ställning av andre kanslisekreterare å extra ordinarie stat.

Beträffande anslagsberäkningen har departementschefen anfört följande:

Posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör upptagas med oförändrat belopp, 170,000 kronor. Vad angår posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör densamma ökas med dels 400 kronor, avseende ökad lönekostnad för föredraganden av stadsplaneärendena, dels avrundat 1,200 kronor, utgörande skillnaden mellan lönen till en förste amanuens och en extra ordinarie andre kanslisekreterare och dels 1,000 kronor för vissa tjänstemäns författningsenliga uppflyttning i högre löneklass. I enlighet härmed bör posten i staten upptagas med (67,300 + 400 + 1,200 + 1,000) 69,900 kronor. Posten till rörligt tillägg bör ökas med 400 kronor till 33,700 kronor. Arvodestyposten bör upptagas med oförändrat belopp.

Utskottet.

I betraktande av de stora ekonomiska värden, som bero på stadsplaneärendena, är det av särskild vikt, att de erhålla en snabb och i övrigt kvalificerad handläggning. Med hänsyn härtill har utskottet ansett sig böra tillstyrka förslaget om inrättande av en särskild byrå för dessa ärendens behandling.

Ej heller i övrigt har Kungl. Maj:ts förslag givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa de ändringar i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet, som betingas av de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1942 framlagda förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till departementschefen	24,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	170,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12,000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	69,900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33,700
<hr/> Summa kronor 309,600;	

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 309,600 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 4 och 5) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 154,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 6—23) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa de ändringar i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som betingas av de i statsrådsprotokollet tillstyrkta förslagen, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för styrelsen, *dels* ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 724,400 kronor, därav 362,200 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Under innevarande budgetår gäller för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen följande avlöningsstat.

Avlöningsstat.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	247,000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	12,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	158,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52,000
	<hr/> Säger kronor 469,900

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	113,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	84,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	25,800
	<hr/> Säger kronor 223,900
	<hr/> Summa kronor 693,800

I enlighet med tjänsteförteckningssakkunnigas förslag har departementschefen föreslagit dels ändrad lönegradsplacering av vissa tjänster, dels ock inrättande å kameralbyrån av en sekreterarbefattning i lönegraden A 24.

Av styrelsen framlagda, längre gående förslag till ändringar i personalens tjänsteställning har departementschefen endast i begränsad omfattning ansett sig kunna biträda. Sälunda har av departementschefen föreslagits in-

rättande av en ny ritaretjänst å brobyrån i lönegraden Eo 15. Därjämte har förordats viss arvodesreglering, som befunnits påkallad bland annat med hänsyn till levnadskostnadsstegringen. Till den föreslagna höjningen av anslaget bidrager jämväl en ökning i utgifterna för rörligt tillägg med 5,000 kronor.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa de ändringar i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som betingas av de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1942 tillstyrkta förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	272,000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	29,800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	136,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	56,000
	<hr/> Säger kronor 493,800

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	120,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	83,100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	26,800
	<hr/> Säger kronor 230,600
	<hr/> Summa kronor 724,400;

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 724,400 kronor, därav 362,200 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 23 och 24) föreslagit riksdagen att till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 137,500 kronor, därav 68,800 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen har anfört följande.

I likhet med statskontoret anser jag mig ej böra förorda, att särskilt belopp inräknas i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens omkostnadsanslag för flygutbildning av personalen å luftfartsavdelningen. Därest den för styrelsens verksamhet i allmänhet avsedda expensposten skulle förslå till att bestrida förutom övriga utgifter jämväl kostnader för viss dylik utbildning, synes emellertid hinder ej böra möta att för nämnda ändamål taga posten i anspråk. Någon nedsättning av posten till reseersättningar anser jag mig ej böra förorda.

För ökade bränslekostnader bör emellertid i anslaget inräknas ett belopp av 3,500 kronor och anslaget alltså anvisas med 137,500 kronor.

Under hänvisning till departementschefens i ärendet gjorda uttalande, vilket ej föranlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 137,500 kronor, därav 68,800 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Statens väginstitut.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, sid. 25—27) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Stat.

Avlöningar.

	Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	13,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	89,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15,300
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	36,000
	<hr/> Säger kronor 154,300

Omkostnader.

	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	8,500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	21,800
4. Publikationstryck	6,000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	31,500
	<hr/> Säger kronor 68,100
	<hr/> Summa kronor 222,400

Särskilda uppbördsmedel.

	Kronor
1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	5,300
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	100
	<hr/> Säger kronor 5,400
	<hr/> Nettoutgift kronor 217,000;

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 217,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Vägorganisationen i länen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, sid. 27—31), vilket innebär en höjning av anslagssumman med i runt tal 10,000 kronor, i huvudsak beroende på att hyreskostnaderna beräknats mera exakt, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för vägorganisationen i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Stat.

Avlöningar.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	248,400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	429,300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	90,400
	<hr/> Säger kronor 768,100
Omkostnader.	
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3,300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	175,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	107,100
	<hr/> Säger kronor 285,400
	<hr/> Summa kronor 1,053,500

Särskilda uppbördsmedel.

Arvoden och ersättningar för förrättningar, som verkstälts av vägingenjörerna och deras biträden	 125,000
	<hr/> Nettoutgift kronor 928,500

b) till *Vägorganisationen i länen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 928,500 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **Bidrag till vinterväghållningen på landet.** Bidrag till vägunderhållet på landet i övrigt m. m. Kungl. Maj:t har (punkterna 7 och 8, sid. 33—38) föreslagit riksdagen att *dels* för budgetåret 1942/43 såsom anslag, att avräknas mot automobilskattemedlen, anvisa till Bidrag till vinterväghållningen på landet ett förslagsanslag av 9,700,000 kronor samt till Bidrag till vägunderhållet på landet i övrigt m. m. ett anslag av 43,400,000 kronor, *dels ock* godkänna följande

Förslag
till

Förordning

om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 30 juni 1936 (nr 451) angående statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket.

2 §.

1 mom. För vägunderhåll utgår årligen statsbidrag till vägdistrikt med åttiofem procent av det belopp, vartill väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar distriktets kostnad för underhållet under året skäligen böra uppgå.

För vinterväghållning utgår årligen statsbidrag till vägdistrikt med åttiofem procent av distriktets verkliga kostnad härför under nästföregående år.

I fråga om ödebygdsvägar skola bidragen efter i övrigt samma grunder, som i första och andra styckena angivas, utgå med nittiofem procent.

För tilldelning till vägdistrikt av bidrag till vägunderhållet skall väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sedan anslag för ändamålet anvisats, före den 1 juli uppgöra samt fastställa en fördelningsplan. Över beslut, varigenom denna fördelningsplan fastställs, må besvär icke anföras.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (I: 115) av herr *W. Egnell* m. fl. och den andra inom andra kammaren (II: 136) av herr *O. Werner* m. fl., har hemställts, att riksdagen med beaktande i övrigt av vad i motionerna anförts beträffande det nya statsbidragssystemets återverkningar på vägunderhållet och för vägdistriktet ville besluta att den av departementschefen föreslagna förordningen rörande statsbidrag till den allmänna vägunderhålningen i riket måtte äga giltighet allenast under år 1942.

Enligt förordningen den 30 juni 1936 angående statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket skola — i mån av tillgång å därtill anslagna medel — till vägdistrikt årligen lämnas statsbidrag med åttiofem procent av distriktets verkliga kostnad för vägunderhåll och vinterväghållning under nästföregående år, dock att till kostnader för underhåll av ödebygdsväg och vinterväghållning å sådan väg särskilt tilläggsbidrag med tio procent lämnas av statsmedel utöver vad nyss sagts.

För år 1941 har emellertid den ändringen i bidragsgrunderna vidtagits, att i vad avser annat vägunderhåll än vinterväghållning bidrag till vägdistrikt skall, i mån av tillgång å därtill anslagna medel, lämnas med 85 procent av det belopp, vartill väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar distriktets kostnad för vägunderhåll under året skäligen böra uppgå. I fråga om ödebygdsväg skall bidraget dock, efter i övrigt samma grunder, utgå med 95 procent. För tilldelning till vägdistrikt av bidraget skall väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgöra samt fastställa en fördelningsplan. I anledning härav har medelsanvisningen till vägunderhållet å landet för innevarande budgetår uppdelats i två anslag, nämligen ett förslagsanslag å 10,000,000 kronor till vinterväghållningen och ett å 38,000,000 kronor till vägunderhållet på landet i övrigt m. m.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har uppskattat behovet av anslag å riksstaten för nästa budgetår till här ifrågavarande ändamål med utgångspunkt från att de sålunda fastställda nya grunderna alltså skola gälla. Kostnaderna för 1941 års vinterväghållning å landet ha av styrelsen beräknats till 11,380,000 kronor, varav 380,000 kronor till ödebygdsvägar. Statsbidraget härtill skulle enligt nu gällande bestämmelser utgöra 9,700,000 kronor. Detta belopp, som med 300,000 kronor understiger medelsanvisningen till samma ändamål å riksstaten för innevarande budgetår, borde anvisas å riksstaten för budgetåret 1942/43. Å riksstaten för budgetåret 1942/43 borde till vägunderhållet å landet i övrigt m. m. anvisas bidrag med sammanlagt 43,400,000 kronor, innebärande en höjning i förhållande till budgetåret 1941/42 med 5,400,000 kronor och svarande mot en beräknad totalkostnad för vägunderhållet å landet i övrigt m. m. under år 1942 av 51,000,000 kronor, varav 500,000 kronor för ödebygdsvägar. Höjningen berodde dels på prisstegring, dels på att vägunderhållet icke utan risk för en oekonomisk standardsänkning kunde bibehållas vid nuvarande, av sparsamhetsskäl betingade låga nivå, dels slutligen därpå att i beloppet 51,000,000 kronor inräknats en medelsreserv för oförutsedda utgifter om 600,000 kronor mot tidigare 60,000 kronor.

Departementschefen har godtagit väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar. I likhet med styrelsen har han emellertid icke haft tillgång till uppgifter angående 1941 års vägunderhållskostnader för längre tid än årets tre första kvartal och har med hänsyn härtill icke ansett sig kunna fälla något slutligt omdöme om det år 1941 införda nya systemet för vägunderhållet under barmarkstiden. Hittills vunna erfarenheter vore dock enligt departementschefens mening värdefulla för bedömandet av frågan hur grunderna för statsbidrag till underhållet för år 1942 borde utformas. Departementschefen anför härom bland annat följande.

Enligt vad jag under hand inhämtat av vägunderhållsinspektören, som under nästlidna höst företagit omfattande resor i syfte att genom personliga sammanträffanden med vägstyrelserna skaffa sig en i möjligaste mån ingående kännedom om förhållandena å vägunderhållets område inom olika delar av landet, har av de hittills vunna erfarenheterna framgått, att det nya systemet med en på förhand beräknad stat kunnat i praktiken i allt väsentligt genomföras på ett tillfredsställande sätt. Vad beträffar utfallet av vägdistriktens underhållskostnader under år 1941 kan framhållas, att ställningen för flertalet vägdistrikt efter utgången av tredje kvartalet varit sådan, att det kunnat antagas, att kostnaderna för hela året skulle kunna hållas inom ramen av de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom skäligen beräknade kostnaderna. Det kan sålunda nämnas, att vid utgången av nämnda tre kvartal för hela landet omkring 73 procent förbrukats av den beräknade kostnaden för de löpande utgifterna under år 1941. Inom ett mindre antal vägdistrikt har den ekonomiska situationen tett sig mindre gynnsam. Orsakerna härtill ha ännu ej kunnat närmare utredas. Ett klarläggande härav torde kunna ske först i samband med att fullständiga räkenskaper föreligga från dessa distrikt.

Med hänsyn till här anförda förhållanden och då systemet med statsbidrag efter beräknade stater för vägunderhållet under barmarkstiden visat

sig ägnat att befordra planmässighet och sparsamhet vid vägunderhållets bedrivande, anser jag mig böra förorda, att detta system jämväl för år 1942 och tills vidare gives fortsatt tillämplighet.

Rörande utfallet av 1941 års vägunderhållskostnader sådana dessa nu kunna preliminärt överblickas med ledning av vägdistriktens kvartalsrapporter har *vägunderhållsinspektionen* i en den 21 februari 1942 dagtecknad promemoria lämnat i huvudsak följande uppgifter.

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade skäligen kostnaden för vägunderhållet år 1941 utgjorde 44,600,000 kronor.

Enligt vägdistriktens kvartalsrapporter utgör verkliga kostnaden för vägunderhållet år 1941, exklusive annuiteter å lån för varaktiga beläggningar samt avskrivningar, 37,700,000 kronor. Utgifterna för annuiter och avskrivningar, vilka icke framgå av kvartalsrapporterna, kunna antagas uppgå till samma belopp som de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade eller tillhoppa 8,500,000 kronor. De verkliga kostnaderna skulle således utgöra 46,200,000 kronor.

För landet som helhet ha alltså staterna överskridits med 1,600,000 kronor eller med cirka 3.6 procent.

Utfallet inom de enskilda vägdistrikten skiljer sig från de tidigare beräkningarna med högst ± 10 procent inom 99 av landets 170 vägdistrikt. Sättes maximigränsen i stället vid ± 15 procent ökas totala antalet till 124 och vid ± 20 procent till 142 av nämnda 170 vägdistrikt. Inom 28 vägdistrikt skulle alltså skillnaden överstiga 20 procent.

De vid 1941 års riksdag beslutade ändrade grunderna för det statliga vägunderhållsbidraget inneburo, att statsbidrag till 1941 års barmarksunderhåll skulle utgå efter en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för varje distrikt verkställd beräkning, medan till grund för bidraget till vinterväghållningen allttjämt skulle läggas de faktiska kostnaderna under nästföregående år.

I likhet med departementschefen har utskottet funnit det ännu vara för tidigt att fälla ett slutgiltigt omdöme om detta nya system. Att märka är att några mera definitiva beräkningar om utfallet i olika avseenden inom landets 170 vägdistrikt ännu ej föreligga för år 1941. Utskottet, som likväl ansett sig böra tillstyrka det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till förordning i ämnet, förutsätter dock, att verkningarna av det nya systemet noggrant följas samt att erfarenheterna härav samlas och föreläggas en kommande riksdag i samband med frågan om de nya grundernas fortsatta bestånd. Med vad sålunda anförts har utskottet ansett de i ämnet väckta motionerna vara besvarade.

Vad angår anslagsberäkningen har med utgångspunkt från att statsbidrag allttjämt skall utgå med 85 procent av kostnaderna anslaget till barmarksunderhållet ansetts böra höjas med 5,400,000 kronor till 43,400,000 kronor. Med hänsyn å ena sidan till de starka besvärningar i fråga om grusning, makadamisering och röjning m. m., som de senaste åren måst äga rum, och å andra sidan de risker för ökade framtidsutgifter, som ett sålunda starkt begränsat vägunderhåll kan medföra, finner utskottet fog föreligga för den öskade anslagshöjningen.

Utskottet.

Ej heller har utskottet beträffande det begärda anslaget till vinterväghållningen, vartill statsbidrag alltjämt skulle utgå med 85 procent på näst-föregående års verkliga kostnad, ansett sig böra föreslå någon ändring.

Utskottet, som i övrigt ansluter sig till de av departementschefen anförda synpunkterna, hemställer alltså,

I. att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, må

a) till *Bidrag till vinterväghållningen på landet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 9,700,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1942 förordat förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 30 juni 1936 (nr 451) angående statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket;

c) till *Bidrag till vägunderhållet på landet i övrigt m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 43,400,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

II. att motionerna I: 115 och II: 136 må anses besvarade med vad utskottet sålunda anført.

8:o) **Bidrag till byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, sid. 38—40) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av broar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Den nu äskade medelsanvisningen, vilken uppgår till samma belopp som anslaget till ifrågavarande ändamål å riksstaten för budgetåret 1941/42, avses i huvudsak för färdigställande eller fortsättande av företag, till vilka bidrag redan tidigare beviljats. Departementschefen uttalar, att bidrag till nya företag under nästa budgetår böra beviljas endast därest militära eller andra särskilt angelägna skäl därför kunna åberopas.

Utskottet.

Utskottet, som biträder departementschefens i ärendet uttalade uppfattning, hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av broar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

9:o) **Stensättning av vägar.** Departementschefen har (sid. 33) förklarat sig icke ha för avsikt att framlägga förslag om anvisande å riksstaten för budgetåret 1942/43 av medel för stensättning av vägar, vartill innevarande budgetår anvisats 4 miljoner kronor. Å detta anslag kvarstode nämligen omkring 3.5 miljoner kronor odisponerade, vilket belopp enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen upplyst vore tillräckligt för att fullfölja det av styrelsen för år 1942 uppgjorda stensättningsprogrammet. Skulle stensättningsarbeten anses böra bedrivas under år 1943, torde enligt departementschefens

mening härför erforderliga medel lämpligen kunna äskas i riksstatsförslaget för budgetåret 1943/44.

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (I: 88) av herr *K. H. Andersson* m. fl. och den andra inom andra kammaren (II: 144) av herr *J. W. Mårtensson* m. fl., har hemställts, att riksdagen måtte till statliga stensättningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

I likhet med departementschefen finner utskottet med hänsyn till storleken av nu tillgängliga medel det icke vara anledning att å riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa medel till stensättning av vägar. För 1942 torde nu disponibla medel förslå. Då stensättning av vägar icke kan utföras annat än under sommarhalvåret, torde det vidare, såsom departementschefen förutsatt, vara tillräckligt om medel för stensättning under år 1943 anvisas efter förslag till nästa års riksdag. Utskottet, som finner det önskvärt att stensättningsarbetena i största möjliga utsträckning kunna bedrivas utan avbrott, förutsätter att Kungl. Maj:t nästa år meddelar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beslut angående användningen av ifrågavarande anslag för budgetåret 1943/44 i tillräckligt god tid för att stensättningsarbetena skola kunna fortgå även under år 1943.

Utskottet.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 88 och II: 144 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

10:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, sid. 40—47) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 130,500 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Under förevarande anslagsrubrik anvisades för budgetåret 1940/41 151,000 kronor. Med hänsyn till förefintlig reservation nedsattes anslaget å riksstaten för innevarande budgetår till 12,000 kronor. Av den nu äskade medelsanvisningen avse 43,000 kronor utgifter för vägunderhållsinspektionens verksamhet och 45,000 kronor medel för bedrivande i besparingssyfte av fortsatta arbetsstudier å vägunderhållets område.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 130,500 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Under erinran att Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, sid. 48 och 49) innebär oför-

ändrad medelsanvisning i förhållande till innevarande budgetår hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägsforsörningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 49) och under erinran att, såsom departementschefen anförte, någon annan avsättning till fonden än ett formellt belopp givetvis icke kan ifrågakomma under nuvarande förhållanden, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

13:o) **Bidrag till underhåll av städernas för automobiltrafiken viktiga vägar och gator.** Kungl. Maj:ten har (punkt 13, sid. 49—58) föreslagit riksdagen att

dels godkänna följande

Förslag
till

Förordning

om ändrad lydelse av 5 § förordningen den 30 juni 1936 (nr 451) angående statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket¹.

5 §.

Till stad utgår årligen, i mån av tillgång å därtill anslagna medel, statsbidrag med 85 procent av det belopp, vartill väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar stadens kostnad för underhåll av de för automobiltrafiken viktiga vägarna och gatorna under året skäligen böra uppgå.

I övrigt — — — beräknade kostnaden.

Det ankommer på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att för varje stad bestämma de vägar och gator, som skola anses såsom för automobiltrafiken viktiga.

För tilldelning till städerna av bidrag, som avses i första stycket, skall väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sedan anslag för ändamålet anvisats, före den 1 juli uppgöra samt fastställa en fördelningsplan. Över beslut, varigenom denna fördelningsplan fastställs, må besvär icke anföras.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse se 1938:395.

dels ock till Bidrag till underhåll av städernas för automobiltrafiken viktiga vägar och gator för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 4,250,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Grunder för fördelningen av här ifrågavarande anslag framlades av Kungl. Maj:t i 1938 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 7) och godkändes därefter av 1938 års riksdag. Under erinran att departementschefens förslag bättre än hittillsvarande system möjliggjorde en tilldelning åt de olika städerna, anpassad efter storleken av deras bidragsberättigade gatuarbeten och deras olika behov i övrigt, anförde härvid 1938 års riksdag bland annat följande.

Medan sålunda för närvarande en så stor del av städernas totala andel som 80 procent fördelas å de enskilda städerna alldeles oberoende av deras kostnader för vägväsendet och allenast på grundval av den automobilskatt, som influtit från envar av dem, skulle enligt departementschefens förslag endast 40 procent utgå i förhållande till influten bilskatt, medan återstoden, 60 procent, skulle stå till förfogande för att efter en mera fri behovsprövning fördelas mellan de olika städerna. Riksdagen anser därför Kungl. Maj:ts förslag böra åtminstone tills vidare godtagas i avvaktan på en ytterligare omprövning av de möjligheter, som kunna förefinnas att åstadkomma en ännu bättre grund för en rättvis och samtidigt praktiskt genomförbar fördelning av städernas andel dem emellan. Riksdagen förutsätter alltså, att Kungl. Maj:t, med beaktande av de motionsvis anförda synpunkterna, ånyo överväger frågan om städernas inbördes bidragsrätt.

Med anledning av vad riksdagen sålunda anført och då under de år, under vilka de nya grunderna för bidragen till städerna tillämpats, erfarenheter vunnits i fråga om bidragssystemets lämplighet, har tiden ansetts vara inne att till förnyat övervägande upptaga frågan om städernas inbördes bidragsrätt.

Departementschefen har anført bland annat följande.

Den nuvarande ojämna fördelningen har, framhåller departementschefen, sin grund däri, att städerna, oberoende av sina underhållsutgifter och övriga gatukostnader, äga av den ordinarie andelen, som uppgår till 40 procent av hela anslaget, erhålla tilldelning i förhållande till de belopp, som från dem influtit i automobilskatt. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i en avgiven promemoria föreslagit, att samma grunder för bidragstilldelningen till städerna skulle införas som för år 1941 varit gällande för bidraget till barmarksunderhållet å landsbygden. I enlighet härmed skulle städerna erhålla bidrag med 85 procent av den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade underhållskostnaden för de bidragsberättigade gatorna och vägarna.

Då avsevärda fördelar ur synpunkten att åstadkomma en i stort sett rättvis fördelning av anslaget till städerna stode att vinna genom en övergång till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna bidragssystemet, har departementschefen ansett sig böra biträda styrelsens förslag. Härvid förutsattes emellertid, att samma bidragsregler skola gälla såväl för vinterväghållningen som för väg- och gatuunderhållet i övrigt.

Det hittillsvarande systemet med tilldelning av statsbidrag till städerna icke endast efter förefintliga behov av underhållsmedel utan också efter storleken av den lokalt från de olika städerna inflytande automobilskattemedelsupp-

bördan har enligt vad erfarenheten visar medfört mycket påtagliga ojämnheter och orättvisor. I överensstämmelse med en av riksdagen tidigare uttryckt önskan har en omläggning av bidragsgrunderna nu övervägts. Enligt det framlagda förslaget skulle, oavsett storleken av vad som lokalt influtit, statsbidrag till underhållet av städernas för automobiltrafiken viktiga vägar och gator utgå med 85 procent av den uppskattade underhållskostnaden.

Utskottet tillstyrker detta förslag. Det för ändamålet äskade underhållsanslaget, 4,250,000 kronor, torde böra anvisas. I byggnadsanslag torde dessutom — enligt förslag, som utskottet framställer under nästföljande punkt — böra anvisas ett i sådant hänseende äskat belopp av 2,750,000 kronor.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet under nu förevarande punkt,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1942 intaget förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § förordningen den 30 juni 1936 (nr 451) angående statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket;

b) till *Bidrag till underhåll av städernas för automobiltrafiken viktiga vägar och gator* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 4,250,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Bidrag till byggande och förbättring av städernas för automobiltrafiken viktiga vägar och gator.** Under hänvisning till vad som under nästföregående punkt anförts och med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, sid. 58) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och förbättring av städernas för automobiltrafiken viktiga vägar och gator* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,750,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o) **Vägskatteutjämningsbidrag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, sid. 58 och 59) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägskatteutjämningsbidrag* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,140,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o) **Bidrag till nyanläggning av landsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, sid. 59—63) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till nyanläggning av landsvägar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till detta ändamål har — såsom departementschefen erinrat — för vartdera av budgetåren 1937/38 och 1938/39 anvisats ett anslag av 7,000,000 kronor. För budgetåret 1939/40 har anslaget utgått med 6,000,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 har anvisats ett belopp av 11,000,000 kronor, därav 5,000,000 kronor såsom B-anslag å tilläggsstat II. Anslaget för innevarande budgetår är anvisat med 4,000,000 kronor. Nämnade tilläggsstatsanslag har ännu icke behövt till någon del disponeras.

Utöver ett belopp å 3,435,000 kronor, avsett, bland annat, till täckande av redan av vägdistriktet förskotterade statsbidrag, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, att 565,000 kronor inräknas i anslaget för att stå till förfogande för nya företag. Då visst belopp bör finnas tillgängligt för dylika företag, som äro av sådan angelägenhetsgrad, att de trots de nu rådande förhållandena anses böra igångsättas, bör enligt departementschefens förslag anslaget ökas med det av styrelsen föreslagna beloppet. I enlighet härmed skulle anslaget för nästa budgetår behöva anvisas med 4,000,000 kronor.

I anslutning härtill har *departementschefen* anfört följande.

Med hänsyn till vikten av att i nuvarande läge i möjligaste mån begränsa utgifterna för allmänna ändamål ävensom till det förhållandet, att läget på arbetsmarknaden för närvarande icke kan anses motivera någon utvidgning av vägbyggnadsprogrammet, är det angeläget, att vägarbeten icke utföras i större omfattning än som motsvarar tillgängliga anslagsmedel. Jag förutsätter därför, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom intimt samarbete med länsstyrelserna och vägdistriktet ävensom genom i övrigt lämpliga åtgärder på allt sätt medverkar till att nyanläggning av landsvägar under nästa budgetår om möjligt icke sker i större utsträckning än som här förutsatts.

Under hänvisning till vad departementschefen anfört hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bidrag till nyanläggning av landsvägar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

17:o) **Bidrag till nyanläggning av ödebygdevägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs, Gävleborgs och Värmlands län.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 64—66) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till nyanläggning av ödebygdevägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs, Gävleborgs och Värmlands län* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, sid. 66 och 67) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I särskild skrivelse den 18 oktober 1941 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av 6,000,000 kronor till bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar. Styrelsens framställning grundar sig på en av *chefen för försvarsstaben* i skrivelse den 13 oktober 1941 gjord hemställan i ämnet.

Departementschefen har anfört bland annat följande.

Med hänsyn till innehållet i de till ärendet hörande handlingarna torde någon redogörelse för detsamma icke böra lämnas till statsrådsprotokollet utan riksdagens vederbörande utskott torde därom böra erhålla nödiga upplysningar genom handlingarna, som komme att tillhandahållas utskottet.

De ifrågavarande väg- och broföretagen vore av sådan vikt, att desamma borde utföras, och de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för desamma uppgjorda kostnadsberäkningarna hade icke givit anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna och därutöver inhämtat ytterligare upplysningar i ärendet, får hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, sid. 67—69) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (I: 86) av herr *J. Friggeråker* m. fl. och den andra inom andra kammaren (II: 140) av herr *A. Gustafsson* i Lekåsa m. fl., har hemställts, att riksdagen må såsom bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 900,000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

I följande inom andra kammaren väckta motioner har hemställts:

i motionen nr 61 av herr *E. Lindmark* m. fl. att riksdagen måtte besluta att till bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 900,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

i motionen nr 62 av herr *E. Hansson* i Vännäsby m. fl. att andra kammaren för sin del måtte besluta, att anslaget till här ifrågavarande ändamål för budgetåret 1942/43 måtte utgå med minst samma belopp som det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna eller 900,000 kronor;

i motionen nr 64 av herr *O. E. Sandberg* m. fl. att riksdagen måtte besluta att till bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 900,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen; samt

i motionen nr 225 av herrar *C. O. Carlsson* i Bakeröd och *K. E. Hansson* i Skediga, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av gällande bestämmelser i förordningen angående bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar, att där, på grund av vägens längd eller annan omständighet, anläggningen måste anses vara för väghållaren särskilt betungande, bidraget till byggande av enskild utfartsväg måtte få utgå med 60 procent av den beräknade kostnaden.]

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition, nr 212, den 3 mars 1939 framlagda förslag anvisade riksdagen för budgetåret 1939/40 till bidrag till byggande av enskilda vägar ett reservationsanslag av 1,400,000 kronor. Till samma ändamål ha för budgetåren 1940/41 och 1941/42 anvisats anslag av respektive 300,000 kronor och 700,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse framgår, att behovet av bidrag till byggande av enskilda vägar alltjämt är stort. Ändamålet är därjämte att anse såsom behjärtansvärt. Med hänsyn härtill ävensom till den positiva inställning till förevarande anslagsfråga, som riksdagen tidigare visat, vill jag förorda, att ett anslag å samma belopp som för innevarande budgetår eller 700,000 kronor anvisas för budgetåret 1942/43.

Med anledning av framställningarna från länsschaktmästarna vill jag i avslutning till vad chefen för finansdepartementet tidigare i dag anfört under rubriken För flera huvudtitlar gemensamma frågor förorda, att arvodet till länsschaktmästarna höjes med 300 kronor till 6,200 kronor. Därest riksdagen icke uttalar erinran häremot, torde det sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut i ämnet.

Med beaktande av anslagets behjärtansvärda syfte tillstyrker utskottet, att anslaget för nästkommande budgetår bestämmes till 800,000 kronor, vilket innebär en höjning med 100,000 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag och i förhållande till vad som anvisats för innevarande budgetår. För att emellertid anslagen till vägväsendet det oaktat må kunna hållas inom den i statsverkspropositionen angivna anslagsramen föreslår utskottet under punkt 21:o en motsvarande sänkning å 100,000 kronor av anslaget till vägförbättringsarbeten å landsbygden.

Den föreslagna höjningen av länsschaktmästarnas årsarvoden med 300 kronor synes ej böra föranleda erinran.

Utskottet vill framhålla behovet av samverkan i vissa fall vid bedömningen av frågor om bidrag från ifrågavarande anslag till enskilda vägar och från motsvarande anslagsmedel till vägar för skogsbrukets behov. Detta gäller såsom motionsvis (I: 86 och II: 140) erinrats exempelvis då bidrag sökes till både en enskild väg och en jämsides därmed löpande skogsväg, vilka båda väganläggningar skulle kunna samordnas för att tjäna både skogsbrukets och bygdens övriga behov.

I väckt motion (II: 225) har hemställts att statligt byggnadsbidrag må, då byggnaden är särskilt betungande, få utgå med 60 procent i stället för högst 50 procent. I detta avseende vill utskottet endast erinra, hurusom i sam-

Utskottet

band med den högst betydande utsträckning av rätten till bidrag även till de enskilda vägarna, vilken så sent som år 1939 beslöts, en höjning av maximiprocenten var under övervägande men att departementschefen av statsfinansiella skäl ej ansåg sig kunna föreslå en sådan höjning. Under åberopande härav får utskottet avstyrka motionen.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 86 och II: 61, 62, 64 samt 140, må till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen,

b) att motionen II: 225 ej må vinna riksdagens bifall.

20:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, sid. 69—72) föreslagit riksdagen att till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att avräknas av automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (I: 87) av herr *I. Persson* m. fl. och den andra inom andra kammaren (II: 139) av herr *A. Jonsson* i Skedsbygd m. fl., har hemställts, att riksdagen i bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1942/43 måtte anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I § 13 kungörelsen angående statsbidrag till enskild väghållning stadgas, att beträffande varje väg, till vilken underhållsbidrag utgår enligt kungörelsen, ny förrättning för uppskattning av underhållskostnaderna skall företagas minst vart femte år, så länge underhållsbidrag utgår, samt därjämte om väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finner anledning antaga, att den verkliga underhållskostnaden för vägen understiger den beräknade kostnaden. Vidare kan ny förrättning ske på begäran av väghållare. Där förrättning påkallats av väghållare, skall denne enligt kungörelsen gälda ersättning till länsschaktmästaren.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 13 oktober 1941 hemställt, att nu utgående statsbidrag till underhåll av enskilda vägar måtte på grund av den allmänna prisstegringen få höjas med högst 25 procent. Till stöd härför har styrelsen anfört följande: {

Uppskattningen av underhållskostnaderna verkställdes i samband med besiktning av vägarna under hösten 1939 och försommaren 1940, varvid då gällande dagsverks- och materialpriser lades till grund för kostnadernas beräkning. Kontrakt har tecknats mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och vederbörande intressenter angående underhållets utförande. Sedan nämnda tid hava emellertid väsentliga stegringar av kostnaderna inträtt, främst på grund av de ökade utgifter för framtransport av grus, vilka förledas av höjda arbetspriser och svårigheten att erhålla gengasdrivna lastbilar samt dessas mindre lastförmåga jämfört med bensindrivna bilar, särskilt kännbar å backiga vägar. Till styrelsen hava inkommit ett flertal

framställningar om att underhållsbidragen för kalenderåret 1941 måtte ökas.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen funne för sin del, fortsätter styrelsen, att en viss höjning av de beräknade underhållskostnaderna för sagda år måste anses skälig och berättigad.

Departementschefen har anfört bland annat följande:

Med bestämmelsen om ny förrättning vart femte år har uppenbarligen åsyftats, att de justeringar av underhållsbidragets belopp då skola verkställas, som kunna anses betingade av de ändringar i den allmänna kostnadsnivån, som kunna hava inträffat under tiden efter den senaste uppskattningen. Bestämmelsen om att ny förrättning kan verkställas under pågående femårsperiod avser däremot att möjliggöra sådana jämkningar i det bestämda bidragsbeloppet, som äro betingade av lokala förändringar, till exempel att en icke förutsedd stark ökning eller minskning av trafiken på vägen ägt rum. Vidare innebär bestämmelsen, att ny förrättning skall kunna företagas, även om perioden icke helt gått till ända, därest praktiska skäl tala för att förrättningen äger rum i sammanhang med andra förrättningar beträffande närbelägna vägar. Däremot anser jag det ligga i sakens natur, bland annat på grund av periodens ringa längd, att bestämmelsen icke bör kunna åberopas för att möjliggöra en kontinuerlig anpassning av underhållsbidraget efter de ändringar i den allmänna prisnivån, som kunna inträffa under perioden.

Varken den prisstegring, som ägt rum under de två år, som bidragsverksamheten hittills pågått, eller några förhållanden i övrigt anser jag utgöra skäl för att nu frånga de principer, enligt vilka verksamheten ursprungligen tänkts utövad. I allt fall synes utvecklingen å området tills vidare böra avvaktas, innan några ändringar vidtagas.

Beträffande anslag till bidrag till underhåll av enskilda vägar, att enligt oförändrade grunder utgå under nästa budgetår, förordar jag, att här för avses ett lämpligt avvägt belopp. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har uppskattat bidragsbeloppet till 300,000 kronor utöver vad som åtgår till bidrag enligt redan tecknade kontrakt. Mot styrelsens förslag härutinnan har jag icke något att erinra.

I enlighet med vad styrelsen anfört torde under nästa budgetår ett belopp å omkring 710,000 kronor erfordras för att fullgöra ingångna förpliktelser om vägunderhållsbidrag. Sammanlagda bidragsbeloppet skulle för nästa budgetår sålunda kunna beräknas till 1,010,000 kronor. Härtill komma kostnaderna för bidragsverksamheten, vilka kunna uppskattas till ungefär 100,000 kronor. Något särskilt belopp, avsett för oförutsedda bidragsbehov, anser jag mig icke böra tillstyrka. Då reservationen å anslaget vid slutet av detta budgetår enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar torde kunna antagas komma att uppgå till omkring 1,000,000 kronor, skulle anslaget vid bifall till vad jag här förordat kunna begränsas till avrundat 100,000 kronor.

Utan att underskatta de skäl som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och i anslutning härtill även motionsvis anförts till stöd för anslagsmedlens beräkning på ett sådant sätt att en generell, av inträffad prisstegring motiverad höjning av de tidigare fastställda underhållsbidragen med 25 procent kan genomföras får utskottet uttala sin anslutning till departementschefens i ärendet framhållna synpunkter.

Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 87 och II: 139, må till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, sid. 72—74) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

För budgetåren 1939/40 och 1940/41 har anslaget till bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden anvisats med respektive 21,715,200 kronor och 58,057,500 kronor. Av sistnämnda belopp hava 38,000,000 kronor anvisats såsom B-anslag å tilläggsstat II. För innevarande budgetår har anslaget anvisats med 12,800,000 kronor. Nämnda tilläggsstatsanslag har ännu icke till någon del behövt disponeras.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att till bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 16,000,000 kronor måtte anvisas.

Departementschefen har funnit det sammanlagda anslagsbeloppet för nästa budgetår till bidrag till vägförbättringsarbeten i nuvarande läge böra ned sättas till 10,000,000 kronor. Vid bifall här till skulle, sedan 4,500,000 kronor till redan utförda arbeten och 865,000 kronor till fortsättning av företag, påbörjade under år 1941, frånräknats, återstå för bidrag till nya vägföretag och till pågående äldre företag ett belopp av 4,635,000 kronor. Sistnämnda belopp skulle till övervägande delen eller i runt tal 3,500,000 kronor disponeras för bidrag till pågående företag. Nya arbetsföretag borde nämligen i anslutning till Kungl. Maj:ts beslut den 15 december 1939 igångsättas endast i undantagsfall och då särskilda skäl därför kunna åberopas. Skulle arbeten av större omfattning krävas i syfte att motverka arbetslöshet, torde det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget till vägförbättringsarbeten få tagas i anspråk.

Utskottet.

De mera angelägna vägförbättringsarbetena representera enligt en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjord uppskattning en årskostnad av 90,000,000 kronor, varav 78,000,000 kronor borde utgå i statsbidrag. I jämförelse härmed måste, även med tagen hänsyn till den omkastning i trafikförhållandena som kriget medfört, den föreslagna anslagssumman av 10,000,000 kronor betraktas som mycket begränsad. Under nu rådande läge och i betraktande av vad departementschefen anfört har utskottet emellertid ansett sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag. Den under punkt 19:o) föreslagna höjningen med 100,000 kronor av anslaget till enskilda vägar synes dock, såsom under nämnda punkt framhållits, böra föranleda en motsvarande jämkning i nu förevarande anslagsbelopp.

Med tillstyrkande alltså att anslagssumman under nu förevarande punkt bestämmes till 9,900,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 9,900,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, sid. 75 och 76) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 8,000 kronor.

23:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, sid. 76 och 77) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

24:o) **Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder.** Något nytt anslag för detta ändamål har ej av Kungl. Maj:t föreslagits. Departementschefen har (punkt 24, sid. 77 och 78) erinrat, att för detta ändamål för budgetåren 1938/39 och 1939/40 anvisats 200,000 kronor respektive 150,000 kronor. Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 hade anvisats ett reservationsanslag (B) av 500,000 kronor. Sistnämnda anslag hade hittills icke behövt till någon del tagas i anspråk.

I sin skrivelse den 11 oktober 1941 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt, att för nästa budgetår ett anslag å 150,000 kronor måtte anvisas för ändamålet.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Ehuru behov onekligen torde föreligga att i fråga om flera av statens fiskehamnar vidtaga vissa utvidgnings- och förbättringsarbeten, anser jag mig icke kunna tillstyrka, att i nuvarande statsfinansiella läge särskilt anslag anvisas för ändamålet. I den mån förhållandena å arbetsmarknaden kunna motivera, att arbeten av här ifrågavarande slag utföras, bör det för ändamålet anvisade anslaget å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 få tagas i anspråk. För att i viss utsträckning möjliggöra sådana mindre arbeten, som äro särskilt angelägna ur synpunkten att undvika allvarliga skador å anläggningarna för framtiden, har jag emellertid för avsikt att under nästföljande punkt förorda, att det i anslaget till underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder ingående, för underhållsarbeten avsedda beloppet ökas med 15,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herrar *E. Hållgren* och *G. Skoglund* i Umeå väckt motion (II: 175) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder anslå ett belopp av 150,000 kronor.

Utskottet.

Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört måste vissa förbättringsarbeten å statens fiskehamnar betraktas vara av en alldeles särskild angelägen karaktär, emedan hamnarnas framtida bestånd eljest kan äventyras. Med hänsyn härtill och i anslutning till den i ämnet väckta motionen har utskottet ansett sig böra tillstyrka ett anslag under nu förevarande punkt av 75,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av motionen II: 175, må till
Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder
för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

25:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, sid. 78—80) föreslagit riksdagen att till Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 110,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att till underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder måtte för budgetåret 1942/43 anvisas ett förslagsanslag av 110,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Då erfarenheter saknas, kunna kostnaderna under nästa budgetår för drift och underhåll av Falsterbokanalen svårigen nu med någon tillförlitlighet beräknas. Utan att i detta sammanhang taga ställning till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen härför beräknade personalbehovet och kostnaderna för personalen ävensom övriga utgiftsposter vill jag emellertid icke motsätta mig, att i anslaget inräknas det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna beloppet av 60,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera, sedan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inkommit med förslag till utgiftsstat för kanaldriften, fastställa stat att lända till efterrättelse för budgetåret 1942/43.

För underhåll och drift av statens övriga farleder och fiskehamnar har styrelsen beräknat ett belopp av 35,000 kronor eller samma belopp, som under de senare åren avsetts för ändamålet. Häremot har jag icke något att erinra. Med hänsyn till vad jag under nästföregående punkt anfört synes emellertid detta belopp böra ökas med 15,000 kronor till 50,000 kronor.

Vad styrelsen föreslagit rörande överflyttning av avlöningskostnaden för en extra ordinarie byråingenjör till nu ifrågavarande anslag anser jag mig icke böra biträda.

I enlighet med vad jag sålunda anfört skulle anslaget för nästa budgetår behöva anvisas med ett belopp av 110,000 kronor. I likhet med vad som skett för innevarande budgetår synes anslaget på grund av de många osäkerhetsfaktorer, som vidlåda utgiftsberäkningen för Falsterbokanalen, böra för nästa budgetår anvisas som förslagsanslag.

Utskottet.

Med hänsyn till det anslag av 75,000 kronor, som under nästföregående punkt tillstyrkts till hamnförbättringar, har utskottet ansett nu förevarande

underhållsanslag kunna begränsas till 100,000 kronor mot av departementschefen föreslagna belopp av 110,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, må till
Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder för budget-
året 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

26:o) **Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, sid. 80—82) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herrar *E. Hällgren* och *G. Skoglund* i i Umeå väckt motion (II: 176) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 11 oktober 1941 hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett anslag av 200,000 kronor till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar. I detta avseende har styrelsen anfört bland annat följande.

På grund av den ringa tillgången på anslagsmedel de båda senaste budgetåren hade tillgängliga medel huvudsakligen använts till underhålls- och förbättringsarbeten av mindre omfattning vid redan befintliga hamnar. Vid ett flertal hamnar förefunnes stort behov av förbättrings- och underhållsarbeten, vilka vore av sådan omfattning, att vederbörande intressenter med sina i vanliga fall ringa ekonomiska resurser ej själva hade möjlighet att bekosta desamma. Särskilt de båda senaste exceptionellt hårda vintrarna hade på sina håll åstadkommit mer eller mindre omfattande skador på befintliga anläggningar. Under nuvarande förhållanden beräknade styrelsen, att till här ifrågavarande slag av arbeten ett belopp av 200,000 kronor erfordrades för nästa budgetår.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört rörande behovet av medel för bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar anser jag anslag för ändamålet böra anvisas även för nästa budgetår. Då det statsfinansiella läget kräver största återhållsamhet i fråga om statsutgifterna och då, såvitt nu kan bedömas, en viss reservation å hittills för ändamålet anvisade medel kan antagas föreligga vid ingången av nästa budgetår, anser jag en ökning av anslaget icke böra ifrågakomma. Anslaget bör alltså för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp 100,000 kronor.

Skulle läget på arbetsmarknaden motivera, att arbeten av här angivet slag igångsättas, torde det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget få tagas i anspråk.

Utskottet, som icke ansett sig kunna tillstyrka den motionsvis gjorda hemställan om höjning av anslagsbeloppet, hemställer, *Utskottet*

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 176, må till *Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

27:o) **Förvärv av mudderverk.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, sid. 82—84), vilket avser likvidering av ett från statens vattenfallsverk av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen övertaget mudderverk, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvärv av mudderverk* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

Vägtrafikväsendet.

28:o) **Besiktning av motorfordon. Registrering av motorfordon.** Be-
träffande Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag (punkterna 28 och 29, sid. 85—87) jämte två i ämnet väckta motioner (I: 116 och II: 170) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

29:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, sid. 87 och 88) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

30:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, sid. 88—94) — vilket i huvudsak innebär viss begränsning av arvodeskostnaden för kanslichefen samt överförande på extra ordinarie stat av de nu med arvoden förenade båda tjänsterna som sekreterare, respektive notarie — hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens biltrafiknämnd:

	Personalförteckning.	
Befattning		Lönegrad
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.		
1 sekreterare		Eo 24
1 notarie		Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	29,300
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	26,900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4,000
<hr/> Summa kronor 60,200;	

c) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 60,200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

31:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, sid. 94) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 21,200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Byggnadsväsendet.

32:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, sid. 95—108) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa de ändringar i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen, som betingas av Kungl. Maj:ts under ifrågavarande punkt framlagda förslag, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43, *dels ock* till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 752,400 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag omfattar med avseende å personalförteckningen endast sådana förändringar som stå i överensstämmelse med vad tjänsteförteckningssakkunniga föreslagit. Vissa ytterligare ändringar i personalens löneställning, vilka föreslagits av byggnadsstyrelsen, har departementschefen icke ansett sig kunna tillstyrka i nuvarande läge. Styrelsen har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår å förevarande anslag till ett belopp som med 55,300 kronor överstiger medelsanvisningen för budgetåret 1941/42. Enligt departementschefen skulle den erforderliga höjningen kunna begränsas till 42,900 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa de ändringar i personalförteckningen, som betingas av de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1942 framlagda förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.		Kronor.
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förlagsvis</i>	348,900	
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1,200	
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	191,400	
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	80,000	
		Säger kronor 621,500

Statens bränslekontrollerande verksamhet.		
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	63,400	
2. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	9,600	
		Säger kronor 73,000

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.		
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förlagsvis</i>	21,500	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	29,300	
3. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	7,100	
		Säger kronor 57,900
		Summa kronor 752,400;

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 752,400 kronor.

33:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:ts förevarande förslag (punkt 34, sid. 108 och 109), vilket i förhållande till budgetåret 1941/42 innebär en med 8,600 kronor ökad medelsanvisning, finner utskottet sig kunna tillstyrka. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 95,600 kronor.

34:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, sid. 109—117) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas

tills vidare från och med budgetåret 1942/43, dels ock till Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 726,300 kronor.

Det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget överstiger med 16,300 kronor medelsanvisningen för budgetåret 1941/42. Højningen är till 10,000 kronor betingad av en ökning av anslagsposten för avlöningar åt tillfälliga biträden och beror i övrigt huvudsakligen på löneklassuppflyttningar i fråga om den extra ordinarie personalen. Ett av byggnadsstyrelsen framlagt förslag till lönereglering för länsarkitekterna har departementschefen med hänsyn främst till pågående utredning genom tjänsteförteckningssakkunniga i fråga om byråchefstjänsternas löneställning icke ansett sig kunna biträda.

Enligt gällande instruktion må länsarkitekt och biträdande länsarkitekt ej utan Kungl. Maj:ts efter särskild prövning i varje fall lämnade tillstånd utom tjänsten utföra uppdrag, som är eller kan bliva föremål för länsarkitekts handläggning i tjänsten eller kan inverka hinderligt för tjänstgöringen. Assistent må icke utföra dylikt uppdrag i annan mån än byggnadsstyrelsen, efter hörande av vederbörande länsstyrelse och länsarkitekt, i varje särskilt fall prövar skäligt medgiva.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

I detta sammanhang vill emellertid utskottet framhålla angelägenheten av en noggrann tillsyn över att den privata arkitektverksamhet, som tilläventyrs utövas av den på länsarkitektkontoren anställda personalen, ej må inverka hinderlig eller fördröjande på tjänsteärendenas handläggning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
Arvoden till 21 länsarkitekter	252,400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	314,500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	110,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49,400
Summa kronor	726,300;

b) till *Länsarkitektsorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 726,300 kronor.

35:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, sid. 117), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en av ökade bränslekostnader betingad anslagshöjning med 1,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 87,200 kronor.

36:o) **Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, sid. 118—120) föreslagit riksdagen att till Underhåll av vissa historiska byggnader m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har beräknat, att medelsbehovet till ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår uppgår till 100,000 kronor och för nästa budgetår till 115,000 kronor. Enär emellertid sistnämnda medelsbehov enligt vad styrelsen anfört till 5,000 kronor kunde tillgodoses genom överskott å inträdesbiljetter och till 10,000 kronor täckas av reservation från innevarande budgetår, borde enligt styrelsens mening förevarande anslag för budgetåret 1942/43 upptagas till 100,000 kronor.

Departementschefen anser medelsförbrukningen till förevarande ändamål för nästa budgetår icke böra överstiga den beräknade medelsåtgången för innevarande budgetår, 100,000 kronor, samt finner med hänsyn till tillgängligt överskott jämte reservation anslaget kunna begränsas till 85,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som biträder vad departementschefen anfört angående anslagsbehovet, hemställer,

att riksdagen må till *Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

37:o) **Restaureringsarbeten å Stockholms slott.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, sid. 120) föreslagit riksdagen att till Restaureringsarbeten å Stockholms slott anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Enligt en för 1938 års riksdag framlagd plan skulle till förevarande ändamål sammanlagt erfordras 250,000 kronor. För ändamålet ha hittills anvisats 100,000 kronor, varav 50,000 kronor såsom B-anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41. Nämnda B-anslag är delvis taget i anspråk, och de hittills anvisade medlen beräknas vara förbrukade vid utgången av innevarande budgetår.

Enligt vad *byggnadsstyrelsen* tidigare i skrivelse av den 22 augusti 1939 upplyst (se prop. 1939 nr 2, sid. 109) erfordras för restaureringsarbeten av här ifrågavarande slag särskilt kvalificerade arbetslag, som böra beredas kontinuerligt arbete.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

Med hänsyn till, bland annat, att de arbetare, som äro sysselsatta med restaureringsarbetena, icke torde utan svårigheter för närvarande kunna erhålla för dem lämpligt annat yrkesarbete och ej heller torde kunna överföras till andra arbetsområden, anser jag det vara önskvärt, att restaureringsarbetena kunna fortgå utan avbrott. Då någon behållning å redan anvisade medel icke kan väntas föreligga vid utgången av innevarande budgetår, torde för nästa budgetår ett anslag av 50,000 kronor böra anvisas för ändamålet.

För att Stockholms slott skall kunna hållas i ett värdigt skick framlades vid 1938 års riksdag en tioårsplan för byggnadens restaurering, slutande å en kostnadssumma av 250,000 kronor, avsedd att utgå med årsbelopp av 25,000 kronor. Av byggnadstekniska skäl har det befunnits önskvärt att arbetena fullföljas i en något snabbare takt än som ursprungligen avsågs.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag om fortsatt anslag för nästa budgetår med 50,000 kronor hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Restaureringsarbeten å Stockholms slott* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

38:o) **Restaureringsarbeten vid Gripsholms slott.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, sid. 120—122), vilket huvudsakligen äsyftar medelsanvisning för reparation av personalbostäder, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Restaureringsarbeten vid Gripsholms slott* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

39:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, sid. 122 och 123) föreslagit riksdagen att till Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

I syfte att medel skola, i mån av behov, finnas tillgängliga för utredningar rörande byggnadsföretag, som kunde behöva igångsättas till motverkande av arbetslöshet, ha vid tidigare tillfällen, senast å riksstaten för budgetåret 1940/41, anvisats medel under förevarande anslagsrubrik. Enär tillgängliga reservationer icke ansetts förslå för nästa budgetår, har departementschefen funnit förnyad medelsanvisning påkallad.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet.

Diverse.

40:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, sid. 124) angående anslag till ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond — i vilket avseende särskild proposition förebådats — kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

41:o) **Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor.** Utskottet, som tillstyrker att förevarande anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, sid. 124) uppföres med oförändrat belopp, hemställer,

att riksdagen må till *Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 5,000 kronor.

42:o) **Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, sid. 124 och 125) föreslagit riksdagen att till Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 12,200,000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10,500,000 kronor. Den postverket för samma budgetår tillkommande ersättningen för befördran av tjänsteförsändelser m. m. beräknas emellertid nu av generalpoststyrelsen till omkring 12,375,000 kronor, ett belopp, som med 1,875,000 kronor överstiger vad som för ändamålet anvisats. Storleken av den för budgetåret 1942/43 beräknade ersättningen, fördelad på olika poster, framgår av följande sammanställning:

	Kronor
Tjänsteförsändelser i allmänhet	5,850,000
Tjänstepost från kristidsorganen	1,300,000
Militärbrev	3,600,000
Bestyret med krono- och värnskatteuppbörden	1,450,000
Summa kronor	12,200,000.

Utskottet

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 12,200,000 kronor.

43:o) **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, sid. 125 och 126) föreslagit riksdagen att till Försvarsberedskap vid statens järnvägar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

Till försvarsberedskap vid statens järnvägar — avseende bland annat att säkerställa möjligheterna att snabbt sätta skadade anläggningar i funktionsdugligt skick — ha för nästa budgetår av riksdagen anvisats 900,000 kronor å kapitalbudgeten. Medan sistnämnda belopp avser engångskostnader, avser den under förevarande punkt äskade medelsanvisningen löpande utgifter.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, som innebär att anslag till ändamålet skulle anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

44:o) **Extra besiktningar av luftfartyg m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, sid. 126 och 127) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra besiktningar av luftfartyg m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2,000 kronor.

45:o) **Understöd åt privatflyget.** Beträffande förevarande fråga (punkt 46, sid. 127—129) jämte i ämnet väckta motioner kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

46:o) **Ersättningar för skador vid eldsläckning.** Utskottet tillstyrker, att ifrågavarande anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, sid. 129) uppföres med oförändrat belopp samt hemställer alltså,

att riksdagen må till *Ersättningar för skador vid eldsläckning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

47:o) **Statens brandskola: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 48, sid. 129—133) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens brandskola, *dels ock* till Statens brandskola: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 45,800 kronor.

Utöver höjningar som betingas av att brandskolans verksamhet kommer att pågå under hela nästa budgetår mot endast omkring 10 månader under

budgetåret 1941/42 innebär förevarande förslag en ökning med allenast 2,000 kronor, som erfordras till avlöning åt en vaktmästare.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola
att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	25,800
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	20,000
Summa kronor	45,800;

b) till *Statens brandskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43
anvisa ett anslag av 45,800 kronor.

48:o) **Statens brandskola: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, sid. 134) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens brandskola*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 27,900 kronor.

49:o) **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, sid. 134 och 135), vilket innebär anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 2,000 kronor.

50:o) **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, sid. 135—137), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska brandskyddsföreningen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 2,000 kronor.

51:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, sid. 137—140) föreslagit riksdagen att till Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 50,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I en inom andra kammaren av herr *G. Persson* i Falla m. fl. väckt motion (II: 178) har hemställts, att riksdagen ville nedsätta anslaget till 25,000 kronor.

Till föreningen ha för budgetåren 1940/41 och 1941/42 utgått anslag med 75,000 respektive 50,000 kronor. För budgetåret 1939/40 utgjorde anslaget 75,000 kronor och under ett vart av de tre närmast föregående budgetåren 100,000 kronor. För innevarande budgetår har föreningen uppgjort följande preliminära stat:

<i>Inkomster.</i>	Kronor
Statsbidrag	50,000
Saldo från föregående år	79,256
Medlemsavgifter för kalenderåret 1942	3,500
Summa kronor	132,756

<i>Utgifter.</i>	Kronor
Undervisning och propaganda:	
Instruktionskurser för bilskolemän	5,000
Instruktionsbok för bilskolorna	4,000
Instruktionskurser för militären	7,500
Speciella åtgärder för undervisningen	47,000
Trafikundervisning och allmän propaganda	30,000
Intern verksamhet och administration	35,000
Diverse utgifter	4,256
Summa kronor	132,756

Utgifterna för föreningens verksamhet under budgetåret 1942/43 beräknas på följande sätt:

	Kronor
För administration och intern verksamhet	35,000
» trafikundervisning och allmän propaganda	50,000
» 52 stycken filmkopior, à 375 kronor per styck	19,500
Summa kronor	104,500

I anslutning härtill hemställer föreningen, att för budgetåret 1942/43 ett statsbidrag måtte anvisas av 100,000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att föreningens verksamhet inriktats på att sprida kännedom om gällande trafikföreskrifter samt inskräpa vikten av att dessa efterlevas. Detta har skett genom trafikpropaganda såväl i skolorna som bland allmänheten i övrigt. Enligt departementschefens mening finnas välgrundade skäl antaga att föreningens verksamhet fyllt en bety-

delsefull uppgift även om verksamhetens natur gör det vanskligt att påvisa positiva resultat. Av statsfinansiella skäl anser sig departementschefen emellertid icke kunna tillstyrka högre anslag än det för innevarande budgetår anvisade, 50,000 kronor.

Utskottet.

Såsom motionsvis framhållits har biltrafiken efter hand avsevärt nedgått. Denna omständighet samt det förhållandet att föreningen vid ingången av innevarande budgetår disponerade över en till i runt tal 79,000 kronor uppgående behållning, vilken genom sträng hushållning borde åtminstone till någon del kunna kvarstå även till nästa budgetår, kunde i nuvarande statsfinansiella läge tala för en viss nedsättning av förevarande anslag.

Utskottet har emellertid, med tagen hänsyn också till de ytterligare upplysningar utskottet i ärendet införskaffat, icke funnit sig kunna tillstyrka en dylik nedsättning. Jämsides med de rent budgetära synpunkterna måste nämligen beaktas den stora betydelse föreningens verksamhet har för en bättre trafikultur och därmed också för möjligheterna att minska trafikolyckornas alltjämt stora omfång.

I detta sammanhang vill utskottet betona vikten av att även radion i lämplig utsträckning anlitas i upplysningsverksamhetens tjänst. Cykeltrafikens tilltagande omfattning torde också motivera propagandans utökade inriktning på denna trafikgren. Det borde vidare kunna förväntas, att särskilt försäkringsbolagen i eget intresse skola finna det angeläget att ekonomiskt bistå föreningen.

Med tillstyrkande alltså att anslaget för nästkommande budgetår bestämes till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 50,000 kronor hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 178, må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 50,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

52:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar.** Ehuru icke nu kan avgöras, huruvida ifrågavarande anslag, avseende bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet ävensom till den internationella luftfartskommissionen, kommer att anlitas, får utskottet för att erforderliga medel skola finnas tillgängliga tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 140 och 141). Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

53:o) **Bidrag till upprättande av en regionplan för Göteborg med omgivningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 54, sid. 141) föreslagit riksdagen att

till Bidrag till upprättande av en regionplan för Göteborg med omgivningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Ifrågavarande plan är avsedd att omfatta ett område som i stort sett skulle omslutas av en cirkel med tre mils radie omkring Göteborg. Av kostnaden för planens upprättande, 155,000 kronor, skall staten enligt statsmakternas år 1938 fattade beslut bidra med 30,000 kronor, varav 20,000 kronor redan anvisats.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av en regionplan för Göteborg med omgivningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

54:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Utskottet tillstyrker att förevarande anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, sid. 142) uppföres med oförändrat belopp. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 65,000 kronor.

55:o) **Extra utgifter.** I anslutning till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, sid. 142), som innebär en nedsättning med 5,000 kronor i förhållande till anslaget för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

56:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, sid. 142) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 62,000 kronor.

57:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, sid. 142) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 15,400 kronor.

58:o) **Kristillägg.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, sid. 142) angående anslag till kristillägg — i vilket avseende särskild proposition förebådats — kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket härigenom

anmäles.

Stockholm den 13 mars 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Torsten Ström, Lindström, Sven Larsson, Heiding, Bäcklund, Carlström, Karl Andersson, Sundberg, Persson* i Skabersjö och *Emil Petersson*; samt
från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Andersson* i Södergård, *Wallentheim, Staxäng, Viklund, Lindholm, Lundberg* i Hälsingborg, *Pettersson* i Dahl och *Akerström*.
